

MESTWIN STANISŁAW KOSTKA

Problemy intensyfikacji łowiectwa w Polsce

Проблемы интенсификации охотничьего хозяйства в Польше

Problems of the intensification of game management in Poland

1. WSTĘP

W zespole podstawowych problemów obecnego etapu społeczno-gospodarczego rozwoju szczególne znaczenie zyskały sprawy żywienia, kryzysu surowcowego, ochrony i kształtowania środowiska oraz wolnego czasu. Dokładniejsza analiza wymienionych problemów łącznie i każdego z osobna prowadzi do wniosku, iż jednym z podstawowych warunków ich rozwiązywania jest poprawa i intensyfikacja gospodarki szeroko rozumianymi zasobami ziemi, w tym zasobami biosfery, wód, gleb, roślinności, świata zwierząt itd. Ważną częścią wymienionej gospodarki jest gospodarowanie zasobami zwierzyny i łowisk, czyli względnie autonomicznie traktowana dziedzina społeczno-gospodarczej działalności, jaką jest nowoczesnie rozumiane łowiectwo.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie wybranych problemów dalszej intensyfikacji łowiectwa w Polsce.

2. DOTYCHCZASOWE WYNIKI ŁOWIECTWA W POLSCE

Do najważniejszych, niekwestionowanych osiągnięć polskiego łowiectwa należy zaliczyć przede wszystkim: potraktowanie łowiectwa jako ważnej działalności społeczno-gospodarczej socjalistycznego państwa; uznanie zwierzyny w stanie wolnym za własność państwa; uznanie hodowli i ochrony zwierzyny za jeden z podstawowych warunków realizacji ogólnospołecznych celów łowiectwa oraz oparcie hodowli i ochrony zwierzyny na systematycznie rozwijanych podstawach przyrodniczych; dążenie do umasowienia łowiectwa i udostępnienia go wszystkim zainteresowanym obywatelom naszego kraju; dążenie do ścisłej współpracy w dziedzinie rozwoju łowiectwa pomiędzy wszystkimi użytkownikami

ziemi w Polsce; systematyczna poprawa stanu ilościowego i jakościowego polskich zwierząt chronionych i zwierzyny; systematyczny wzrost pozyskania zwierzyny żywej i dziczyzny na rynek krajowy i na eksport oraz systematyczny wzrost efektów wartościowych łowiectwa; systematyczny wzrost polowań dewizowych, co ma nie tylko znaczenie finansowe, lecz daje ogrom korzyści społeczno-kulturalnych, w tym rozświetlenie naszego kraju i popularyzację jego osiągnięć za granicą; systematyczny rozwój łowieckich badań naukowych i eksperymentów; podtrzymywanie i rozpowszechnianie polskiej tradycji i etyki łowieckiej w najszerszym tych pojęć rozumieniu.

Są to więc osiągnięcia ogromne, stawiające polskie łowiectwo, członków Polskiego Związku Łowieckiego i instytucje bezpośrednio związane z łowiectwem za godny do naśladowania wzór dla innych. Czy w związku z powyższym można stwierdzić, że polskie łowiectwo osiągnęło szczyt możliwości? Jaką wartość społeczną mają dotychczasowe wyniki łowiectwa w naszym kraju w porównaniu z wynikami innych, względnie autonomicznych dziedzin społeczno-gospodarczej działalności? Odpowiedź na powyższe i podobne pytania kryje się w dokładniejszym rozważeniu istoty intensyfikacji działań gospodarczych.

3. INTENSYFIKACJA ŁOWIECTWA

Intensyfikacja gospodarki jest jednym z podstawowych pojęć ekonomicznych. Terminem tym określa się na ogół zwiększanie ilości ponoszonych nakładów pracy żywej i uprzedmiotowionej w realizacji określonych celów (6, 7, 10, 12). W przypadku łowiectwa pod pojęciem jego intensyfikacji należy rozumieć stałe zwiększanie wysiłków mających na celu osiągnięcie coraz lepszych wyników w realizacji najszerszej rozumianych celów łowiectwa.

Wyrazem intensyfikacji gospodarki w dziedzinach pokrewnych łowiectwu są między innymi mechanizacja uprawy gleby, nawożenie gleby, siew i sadzenie uprawianych roślin, selekcja uprawianych roślin i hodowanych zwierząt, tworzenie stawów rybnych, zastępowanie drzewostanów naturalnych drzewostanami hodowanymi, regulacja rzek, eliminacja chwastów i szkodników itd. Przykładów intensyfikacji nie brakuje także w łowiectwie. Wymienić należy przede wszystkim:

- poprawę bazy żerowej zwierzyny łownej,
- letnie i zimowe dokarmianie zwierzyny,
- przesiedlanie zwierzyny,
- selekcję zwierzyny,

- zakładanie sztucznych gniazd,
- zakładanie remiz,
- budowę wodopojów,
- zatrudnianie strażników łowieckich.

Problem w tym, że we wszystkich przypadkach istotnej intensyfikacji gospodarki niezbędne jest bardzo szczegółowe charakteryzowanie częściowych celów gospodarczych oraz środków realizacji tych celów. W łowiectwie, w przeciwieństwie do wielu bardziej zintensyfikowanych dziedzin gospodarczej działalności, na przykład rolnictwa, sadownictwa, warzywnictwa, hodowli zwierząt inwentarskich, a nawet leśnictwa, brak dotąd obiektywnych, szczegółowych skwantyfikowanych informacji o częściowych celach łowiectwa oraz o rzeczywistych środkach realizacji tych celów. Dane liczbowe dotyczące między innymi wielkości stad podstawowych zwierzyny, zasobności i produktywności łowisk, pozyskania zwierzyny, wydatkowanych nakładów żywej i uprzedmiotowionej pracy oraz wiele innych niezbędnych dla dalszej intensyfikacji łowiectwa, wynikające między innymi z planów i sprawozdań gospodarki łowieckiej, z inwentaryzacji zwierzyny, z innych źródeł, mają jedynie charakter szacunkowy, niedokładny, a w wielu przypadkach obarczone są poważnymi błędami. To sprawia między innymi, że w dążeniu do dalszej intensyfikacji łowiectwa nie sposób wykorzystać bardzo wielu osiągnięć teorii gospodarowania, nie sposób respektować zasady gospodarności.

Powyższe stwierdzenie odnosi się do całego łowiectwa w naszym kraju. Należy jednakże podkreślić, że nie dotyczy ono tych jednostek łowiectwa (przodujących kół łowieckich, ośrodków hodowli i ochrony zwierzyny, określonych jednostek zarządzających wydzielonymi obwodami łowieckimi), w których działalność jest prowadzona na podstawie szczegółowego rachunku ekonomicznego, obejmującego bardzo szczegółowo charakteryzowane efekty i nakłady gospodarki łowieckiej, w których dodatkowe wyniki łowiectwa są osiąganymi dzięki systematycznie zwiększonym nakładom pracy żywej i uprzedmiotowionej.

Dokładniejsza analiza węzłowych problemów dalszej intensyfikacji łowiectwa w naszym kraju prowadzi do wniosku, że obecnie istnieje jeszcze bardzo wiele obiektywnych barier tej intensyfikacji, których przełamywanie jest samo w sobie zbiorem wielu złożonych i trudnych problemów.

4. PROGRAMOWE OGRANICZENIA INTENSYFIKACJI ŁOWIECTWA W POLSCE

Łowiectwo w Polsce funkcjonuje na zasadzie podporządkowania rolnictwu i leśnictwu (9, 11). To sprawia między innymi, że w interesie

rolnictwa i leśnictwa ogranicza się ilość i jakość podstawowych zasobów łowiectwa — zasobów zwierzyny i bazy żerowej. Jednym z wyrazów omawianego podporządkowania są między innymi obowiązujące w Polsce wskaźniki pojemności łowisk¹, oparte przede wszystkim na kryterium stopnia zagrożenia szkodami w jednostkach rolnictwa i leśnictwa.

Innym wyrazem „programowego” ograniczania zasobów łowiectwa jest niemal całkowity brak w szczegółowych planach jednostek rolnictwa i leśnictwa wyraźnych zadań na rzecz poprawy stanu ilościowego i jakościowego zasobów łowiectwa oraz brak odrębnych środków realizacji tych zadań. Istnieje wiele przykładów uzasadniających stwierdzenie, że zdecydowana większość jednostek rolnictwa i leśnictwa nie tylko nie jest zainteresowana w poprawie ilościowego i jakościowego stanu zasobów łowiectwa, lecz w ramach swej „planowej, celowej, społecznie uwarunkowanej” działalności niejako „programowo” deprecjonuje i dewastuje zasoby łowiectwa w Polsce. Z przykładów tych można wymienić między innymi: stosowanie bez uwzględniania interesów łowiectwa pestycydów, zmiany struktury uprawianych w jednostkach rolnictwa i leśnictwa roślin wynikające wyłącznie z celów tych jednostek (monokultura), „meliorowanie” niejednokrotnie ostatnich remiz zwierzyny, „dzicza” i „zajęcza wojna” itd.

Innym „programowym” ograniczeniem intensyfikacji łowiectwa w Polsce jest oparcie wykorzystywania i zagospodarowania zasobów łowiectwa przede wszystkim na społecznej działalności zainteresowanych łowiectwem. Nie ulega wątpliwości, że na obecnym etapie społeczno-gospodarczego rozwoju realizacja coraz bardziej złożonych i trudnych zadań łowiectwa wymaga nie tylko zamięłowania, lecz przede wszystkim ogromnych nakładów, bardzo zróżnicowanej pracy.

Współczesne łowiectwo to między innymi niezwykle zróżnicowany zbiór czynności, wykonywanych nie tylko sezonowo, od przypadku do przypadku, według „wydaje mi się” entuzjasty i fanatyka. To między innymi: systematyczne śledzenie, ocenianie, weryfikowanie teoretycznego i praktycznego dorobku najlepszych; to określony system gromadzenia, przetwarzania, przekazywania informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej; to badania naukowe podstawowe i stosowane, doświadczenia i eksperymenty nie tylko przyrodnicze, ale także techniczne i ekonomiczne; to doskonała znajomość nie tylko zwierzyny, jej zbiorowisk, populacji, gatunków, egzemplarzy, jej miejsca i funkcji w całej przyrodzie, w ekosystemach leśnych, rolnych i wodnych, jej zachowań, oddziaływań względem myśliwego, lecz także szczegółowa znajomość zwierzyny nie tylko jako składnika przyrody, lecz przede wszystkim jako

¹ Liczba zwierzyny, jaką dany teren może wyżywić bez obawy o powstawanie większych szkód w polu i lesie, nazywamy pojemnością łowiska (9).

dobry warunkujący realizację określonych celów społeczno-gospodarczych; to nie tylko okazjonalne oddziaływanie na zwierzynę środkami, którymi dana jednostka łowiecka aktualnie dysponuje, lecz systematyczne oddziaływanie środkami, które dla istnienia i rozwoju zwierzyny są obiektywnie niezbędne; to nie tylko praca w łowisku w ramach okazjonalnego wolnego czasu, lecz stała praca w czasie, gdy jest to z punktu widzenia określonych celów łowiectwa niezbędne; to wiele innych warunkowań ze strony gospodarza łowiska.

Nie ulega wątpliwości, że pracować społecznie można w wielu przypadkach bardzo dobrze, czego przykładów nie brakuje, lecz niestety, jedynie w ramach określonych ograniczeń, wynikających przede wszystkim z wielkości czasu wolnego, którym społecznicy dysponują i który obiektywnie mogą łowiectwu poświęcić.

Jeszcze innym „programowym” ograniczeniem intensyfikacji łowiectwa jest problem dzierżawy obwodów łowieckich. Nie brak podstaw do stwierdzenia, że dzierżawa określonych zasobów jest jedną z najbardziej ekstensywnych form ich użytkowania i zagospodarowania. Problemami samymi w sobie — niezwykle złożonymi i trudnymi — są między innymi: optymalne określenie czasu dzierżawy, wybór najlepszych dzierżawców, zbiór i zakres szczegółowych warunków dzierżawy, określenie kompetencji i obowiązków dzierżawy, wypracowanie nowych społecznie optymalnych modeli użytkowania i zagospodarowania zasobów stanowiących przedmiot dzierżawy i wiele innych.

Istnieje jeszcze wiele innych „programowych”, obiektywnych ograniczeń intensyfikacji łowiectwa, niezależnych od oddolnych działań zainteresowanych łowiectwem. Jest to problematyka złożona i trudna, której możliwie szybkie rozwiązanie jest społecznie niezbędne.

5. PRZYRODNICZE PRZEŚLANKI INTENSYFIKACJI ŁOWIECTWA W POLSCE

Podstawową, systemowo (1) traktowaną jako hierarchicznie nadrzędną przesłankę istotnej intensyfikacji łowiectwa w naszym kraju jest niezwykle bogaty zbiór zasobów potencjalnych roślinności (2), którego bogactwo jest przyczyną obecnego układu przestrzenno-czasowego polskich zbiorowisk roślinnych. Wiele z potencjalnych zasobów krajowej roślinności ma wielką użyteczność z punktu widzenia realizacji i intensyfikacji celów łowiectwa. Dzięki badaniom ekologicznym polskich specjalistów związanych między innymi z Instytutem Ekologii PAN, Zakładem Badania Ssaków PAN, Stacją Badawczą PZŁ w Czempiniu, Instytutem Badawczym Leśnictwa oraz wielu innymi placówkami badaw-

czymi o roślinności tej wiadomo już stosunkowo wiele, lecz nie wszystko, co z punktu widzenia formowania optymalnej struktury roślinności, stanowiącej bazę żerową naszej zwierzyny, wiadome być powinno.

Niezwykle istotną przyrodniczą przesłanką dalszej i szybkiej intensyfikacji łowiectwa jest rozwijana wiedza ekologiczna, a szczególnie wiedza dotycząca funkcjonowania i rozwoju ekotonu (B), czyli strefy styku dwu lub więcej ekosystemów, biocenez i innych podsystemów przyrodniczych. Właśnie w ekotonach zbliżonych do modelowych, głównie styku użytków rolnych, leśnych i wodnych, będących z natury niezwykle urozmaiconymi zbiorowiskami florystyczno-faunistycznymi, istnieją optymalne warunki rozwoju zwierzyny, właśnie zbliżone do naturalnych, modelowe ekotony stanowią naturalne wysoko produkcyjne łowiska zwierzyny. Celowo i świadomie zmieniane ekotony — uwzględniające interesy łowiectwa — kryją ogromne rezerwy dalszej intensyfikacji łowiectwa. Problem między innymi w tym, że obecne ekotony naszego kraju są w większości przypadków ekononami zdeprecjonowanymi, a nawet zdewastowanymi nie tylko jako środki produkcji łowiectwa, lecz także jako środki produkcji szeroko rozumianego rolnictwa i leśnictwa, że są to obecnie użytki najbardziej ekstensywnie wykorzystywane i zagospodarowane (4).

Inną, bardzo istotną przyrodniczą przesłanką dalszej i szybkiej intensyfikacji łowiectwa jest mozaikowość, wzajemne przenikanie się łowisk, w tym siedlisk i nisz ekologicznych różnych gatunków zwierzyny. Jak wyżej stwierdzono, jednostki organizacyjne łowiectwa mają aktualnie bardzo ograniczony wpływ na celowe i świadome zmienianie, przekształcanie łowisk zgodnie z wymogami realizacji coraz to nowych, bardziej złożonych i trudnych celów łowiectwa. W omawianej mozaikowości łowisk tkwią ogromne wręcz rezerwy jakościowej poprawy szeroko rozumianych wyników łowiectwa. Uruchomienie wymienionych rezerw jest uzależnione zarówno od rozwoju wiedzy i umiejętności w omawianym zakresie, jak też od likwidacji sztucznego, nie opartego w zasadzie na żadnych racjonalnych podstawach aktualnego, w istocie postkapitałowego podziału kraju na obwody łowieckie.

Istnieje jeszcze wiele innych przyrodniczych przesłanek intensyfikacji łowiectwa w naszym kraju. Zebranie tych przesłanek, ich wnikliwa analiza i ocena stanowią ogrom złożonych i trudnych problemów, które są w stanie rozwiązać jedynie specjalistyczne zespoły zainteresowanych tą problematyką. Należy podkreślić, że oparcie intensyfikacji łowiectwa wyłącznie na przesłankach przyrodniczych bez weryfikacji tych przesłanek przesłankami techniczno-ekonomicznymi i organizacyjnymi byłoby niedopuszczalnym uproszczeniem.

6. TECHNICZNO-EKONOMICZNE PRZESŁANKI INTENSYFIKACJI ŁOWIECTWA

Łowiectwo, podobnie jak inne dziedziny gospodarczej działalności, cechuje określona technika, czyli określony sposób (metoda) wykonywania określonych prac, określona umiejętność realizacji określonych celów za pośrednictwem określonych środków (7, 10). Technikę charakteryzuje się jako „wysoką” (wysoki poziom techniki), gdy między innymi człowiek zaangażowany w danej działalności gospodarczej ma znaczne umiejętności, gdy posługuje się wyspecjalizowanymi narzędziami, gdy osiąga wysokie wskaźniki wykorzystywania i zagospodarowania określonych zasobów.

Uwzględniając wielkie zróżnicowanie czasowo-przestrzenne techniki można stwierdzić, że łowiectwo ma bardzo niską technikę w porównaniu na przykład z rolnictwem, ogrodnictwem, sadownictwem, leśnictwem, a jeszcze niższą w porównaniu na przykład z przemysłem, transportem i innymi dziedzinami społeczno-gospodarczej działalności. Dla specjalistów łowiectwa nie ulega żadnej wątpliwości, że w dziedzinie techniki w łowiectwie istnieją jeszcze wielkie rezerwy. Dotyczą one przede wszystkim techniki hodowli zwierzyny, techniki zagospodarowania łowisk, techniki ograniczania niekorzystnych oddziaływań łowiectwa na rolnictwo i leśnictwo, techniki lepszego kształtowania wzajemnych związków: zwierzyna — środowisko, zwierzyna — człowiek, zwierzyna — zwierzyna (wewnątrz zbiorowisk, populacji, gatunków, rodzajów), łowiectwo — inne dziedziny działalności gospodarczej użytkujące i zagospodarowujące zasoby ziemi.

Z teoretycznego punktu widzenia technikę można rozwijać bez ograniczeń. Problem jednakże w tym, że w danych warunkach każda konkretna technika ma określone ograniczenia. Ważnym ograniczeniem jest całościowo i częściowo pojmowana racjonalność zastosowania danej techniki, korzystność (opłacalność) jej zastosowania z punktu widzenia danych celów. Zastosowanie na przykład ciągnika w uprawie poletek łowieckich jest korzystne tylko w określonych przypadkach. Jest to zatem problem uwzględniania relacji między nakładami a efektami.

Należy jednakże podkreślić, że łowiectwo ma własne kryteria opłacalności. Nieużytek rolniczy lub leśny, traktowany jako środek realizacji celów łowiectwa, może być i z reguły jest niezwykle cennym użytkiem łowieckim. Uzyskanie na leśnej enklawie plonu na przykład 5 q/ha owsa przeznaczonego na żer lub karmę zwierzyny może dać gospodarce narodowej niejednokrotnie więcej korzyści niż uzyskanie w innym miejscu plonu 25 q/ha. Plon ten jest bowiem jedynie środkiem realizacji innych celów finalnych, które w łowiectwie są pod względem ilościowym

i jakościowym skrajnie różne od finalnych celów rolnictwa. Obecnie tylko w nielicznych jednostkach łowiectwa prowadzi się szczegółowy rachunek ekonomiczny przedsięwzięć gospodarczych. Rozpowszechnienie tego rachunku na wszystkie jednostki łowiectwa kryje ogromne rezerwy, w tym przede wszystkim rezerwy dalszej intensyfikacji łowiectwa. Rozpowszechnienie osiągnięć przodujących jednostek w dziedzinie ekonomiki jest zbiorem problemów nie tylko techniczno-ekonomicznych, lecz przede wszystkim organizacyjnych.

7. ORGANIZACYJNE PRZESŁANKI INTENSYFIKACJI ŁOWIECTWA W POLSCE

Można przyjąć, że intensyfikacja działalności gospodarczej, w tym łowiectwa, jest jednym z pozytywnych skutków organizacji, pojmowanej jako „metoda wzajemnego podporządkowania rzeczy i ludzi pod kątem widzenia ich największej sprawności” (5), lub jako „działalność polegająca na przydzieleniu będących do dyspozycji sił i środków w sposób najbardziej sprzyjający osiągnięciu zamierzonych celów” (3).

W świetle dorobku dotyczącego organizacji (12) niezwykle trudno przypisać łowiectwu atrybuty dobrej organizacji, dobrego zorganizowania, optymalnego ze społecznego punktu widzenia funkcjonowania, optymalnych ze społecznego punktu widzenia procesów organizacyjnych i struktury organizacyjnej. Powyższe stwierdzenie traci ostrość, jeżeli uwzględni się punkty widzenia o węższym zakresie, jeżeli odniesie się je wyłącznie do wewnętrznej problematyki łowiectwa w określonym przedziale czasu i określonym miejscu. Powyższe stwierdzenie nie deprecjonuje aktualnej organizacji polskiego łowiectwa, która wynika z określonych uwarunkowań. Problem w tym, że teoria organizacji, zarządzania i kierowania ma obecnie dorobek, którego chociażby częściowe wdrożenie do łowiectwa kryje wielkie rezerwy jego istotnej intensyfikacji. Szersze omówienie tej kwestii wymaga odrębnego opracowania.

8. ZAKOŃCZENIE

W opracowaniu przedstawiono jedynie niektóre problemy intensyfikacji łowiectwa w Polsce. Na obecnym etapie społeczno-gospodarczego rozwoju intensyfikacji między innymi rolnictwa, leśnictwa, przemysłu, gospodarki komunalnej, gospodarki turystycznej i innych dziedzin społeczno-gospodarczej działalności winna także zostać zwrócona uwaga na intensyfikację łowiectwa. Społeczno-gospodarcze cele współczesnego łow-

wiektwa stanowią integralną część całości celów społeczno-gospodarczych socjalistycznego społeczeństwa. Są to cele co najmniej równoważne innym cząstkowym celom społeczno-gospodarczym. Otwarty jest w tym przypadku problem wyboru celów łowiectwa w zbiorze innych cząstkowych celów społeczno-gospodarczych, otwarty jest także problem przydziału łowiectwu określonych środków realizacji jego celów. Rozwiązanie wymienionych problemów jest uwarunkowane możliwie szybkim opracowaniem nowoczesnych podstaw przyrodniczych, technicznych, ekonomicznych i organizacyjnych łowiectwa. Bez wymienionych podstaw łowiectwo nigdy nie będzie zajmowało społecznie optymalnego miejsca w strukturze innych dziedzin społeczno-gospodarczych użytkujących i zagospodarowujących bezpośrednio zasoby ziemi oraz obiektywnie nie może pełnić społecznie optymalnych funkcji. Bez rozwiązania wymienionych wyżej problemów trudno oczekiwać społecznie optymalnego rozwiązania ważniejszych problemów, wymienionych we wstępie.

Z Zakładu Ekonomiki Produkcji
Filii Uniwersytetu Warszawskiego
w Białymstoku

LITERATURA

1. Bertalanffy L. — Problems of General System Theory. „Human Biology” 23, 1951.
2. Faliński J. B. — Methodical basis for map of potential natural vegetation of Poland. „Acta Soc. Bot. Pol.” 40, 1, 1971.
3. Gliński B. — Problemy zarządzania przedsiębiorstwami przemysłowymi. PWE, Warszawa 1961.
4. Kostka M. S. — Problemy intensyfikacji produkcji w strefie styku użytków rolnych i leśnych (oddane do druku).
5. Lipiński E. — Teoria ekonomii i aktualne zagadnienia gospodarcze. PWE, Warszawa 1961.
6. Marszałek T. — Efekty i efektywność gospodarki leśnej. PWRiL, Warszawa 1975.
7. Minc B. — Zarys systemu ekonomii politycznej. PWN, Warszawa 1971.
8. Odum E. — Podstawy ekologii. PWRiL, Warszawa 1963.
9. Pasławski T. — Łowiectwo dla leśników i myśliwych. PWRiL, Warszawa 1977.
10. Słownik Wyrazów Obcych. PWN 1974.
11. Ustawa o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim z 17 czerwca 1959 r. Dz. U. Nr 33, poz. 197 z 1973 r.
12. Zieleniewski J. — Organizacja zespołów ludzkich — wstęp do teorii organizacji i kierowania. PWN Warszawa 1965.

Praca wpłynęła do Komitetu Redakcyjnego 8 marca 1978 r.

Краткое содержание

Автором представлены избранные проблемы интенсификации охотничьего хозяйства в Польше на актуальном этапе общественно-хозяйственного развития. Охотничье хозяйство рассматривается как интегральная часть мероприятий в целом, цель которых — общественная оптимализация использования и ведения хозяйства ресурсами широко рассматриваемого понятия земли, в том числе ресурсов биосферы. В свете достижений других, более развитых отраслей народного хозяйства критически оцениваются актуальные достижения охотничьего хозяйства. Представлены также природные, технико-экономические и организационные предпосылки дальнейшей интенсификации охотничьего хозяйства и показан ряд проблем, решение которых обуславливает не только улучшение позиции и функции охотничьего хозяйства в народном хозяйстве, а также увеличение участия охотничьего хозяйства в решении более широких и важных проблем, в том числе: питания, сырьевого дефицита, защиты и формирования среды и свободного времени.

Summary

Author discusses selected problems of the intensification of game management in Poland at the present stage of our social and economic development. He treats game management as an integral part of the whole of action aiming at the social optimisation of the utilization and management of resources of broadly understood earth, including resources of biosphere. In the light of recent achievements of other, better developed branches of national economy he critically appraises recent status of game management. He presents natural, technical, economic, and organizational premises of the further intensification of game management and points out to numerous problems, the solution of which conditions not only the improvement of the place and function of game management in national economy, but also an increase in its contribution in solving broader and more serious problems, as among other things: food production, rawmaterial crisis, protection and formation of environment, and leisure.